

*Utskottet för konstitutionella frågor
Ordföranden*

12.5.2022

Johan Van Overtveldt
Ordförande
Budgetutskottet
BRYSSEL

Irene Tinagli
Ordförande
Utskottet för ekonomi och valutafrågor
BRYSSEL

Ärende: Yttrande över genomföranderapporten om faciliteten för återhämtning och resiliens (2021/2251(INI))

Till ordförandena

Utskottet för konstitutionella frågor (AFCO) beslutade vid sitt sammanträde den 28 mars 2022 att lägga fram ett yttrande för ditt utskott inom ramen för det aktuella förfarandet. Med tanke på ärendets brådskande natur föreslog AFCO-utskottets samordnare för utskottet att yttrandet skulle skickas i form av en skrivelse.

Vid sitt sammanträde den 28 april 2022 behandlade utskottet för konstitutionella frågor ärendet och antog sitt yttrande i form av en skrivelse med 22 röster för, 5 röster emot och 1 nedlagd röst¹, och uppmanade budgetutskottet och utskottet för ekonomi och valutafrågor att som ansvariga utskott infoga sina förslag i det förslag till resolution som antas.

Med vänlig hälsning

Antonio Tajani

¹ Följande ledamöter var närvarande vid slutomröstningen: Antonio Tajani (ordförande och föredragande för yttrandet), Gabriele Bischoff (första vice ordförande), Charles Goerens (andra vice ordförande), Giuliano Pisapia (tredje vice ordförande), Loránt Vincze (fjärde vice ordförande), Gerolf Annemans, Vladimír Bilčík (för Esteban González Pons), Damian Boeselager, Leila Chaibi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Angel Dzhambazki (för Geert Bourgeois), Daniel Freund, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Sophia in 't Veld (för Guy Verhofstadt), Victor Negrescu, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, László Trócsányi, Rainer Wieland.

FÖRSLAG

I sina resolutioner om Europas framtid av den 16 februari 2017 underströk parlamentet behovet av att förbättra unionens handlingsförmåga och att öka den demokratiska ansvarsskyldigheten och transparensen i dess beslutsfattande, med tanke på att gemenskapsmetoden är bäst lämpad för unionens funktionssätt.

Konferensen om Europas framtid (nedan kallad *konferensen*) har sedan oktober 2021 bland annat diskuterat de demokratiska och konstitutionella utmaningar som unionen står inför. Sådana diskussioner är relevanta för den institutionella strukturen för faciliteten för återhämtning och resiliens och den demokratiska kontroll som parlamentet bör utöva över utbetalningar av medel via externa inkomster avsatta för särskilda ändamål inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

Genom en skrivelse av den 13 oktober 2020 till ordförandena för budgetutskottet och utskottet för ekonomi och valutafrågor lade utskottet för konstitutionella frågor fram sitt yttrande över förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en facilitet för återhämtning och resiliens (COM(2020)0408 – C9 0150/2020 – 2020/0104(COD)).

Utskottet för konstitutionella frågor har tagit del av förslaget till betänkande av den 17 februari 2022 från budgetutskottet och utskottet för ekonomi och valutafrågor om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (2021/2125(INI)) (nedan kallat *förslaget till betänkande*).

I sin ovannämnda skrivelse av den 13 oktober 2020 begärde utskottet, med vederbörlig respekt för principen om institutionell jämvikt, att förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens² bör innehålla bestämmelser för att säkerställa demokratisk kontroll och ansvarsskyldighet. Vissa av dessa bestämmelser anges i kursiv stil nedan och åtföljs av rekommendationer från utskottet:

- *”Samråd på flera nivåer med berörda parter, med företrädare eller myndigheter på regional och lokal nivå, näringslivets och arbetsmarknadens parter samt det civila samhällets organisationer och andra berörda parter, även vid utarbetandet av planerna för återhämtning och resiliens utan att det skapas onödiga förseningar i processen, i enlighet med partnerskapsprincipen.”* I detta avseende beklagar utskottet, såsom anges i parlamentets resolution om granskningen av faciliteten för återhämtning och resiliens av den 10 juni 2021, att många medlemsstater inte, eller inte i tillräcklig utsträckning, har involverat regionala och lokala myndigheter i utarbetandet av nationella planer för återhämtning och resiliens. I enlighet med artikel 18.4 q i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens insisterar utskottet på behovet av att effektivt involvera så många olika intressenter som möjligt, däribland lokala och regionala organisationer, arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer, i genomförandet och övervakningen av faciliteten för återhämtning och resiliens. Utskottet efterlyser därför en strukturerad dialog med det civila samhället på

² Rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen (EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 23).

EU-nivå, till exempel genom inrättandet av ett system med lokala EU-fullmäktigeledamöter som ett sätt att minska avståndet mellan dem och unionen³. Utskottet noterar att de medborgare som deltog i konferensen i allmänhet pekade på behovet av att stärka banden mellan medborgarna och de lokala institutionerna⁴ för att öka öppenheten och förbättra kommunikationen med dem om konkreta EU-initiativ.

- *”Regelbunden rapportering och information i god tid till Europaparlamentet och rådet, samtidigt och på lika villkor, både skriftligen och genom deltagande av företrädare för kommissionen och medlemsstaterna i möten i Europaparlamentets ansvariga utskott.”* Utskottet välkomnar i detta avseende att en regelbunden dialog i enlighet med artikel 26 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens har ägt rum mellan kommissionen och parlamentet. Utskottet insisterar på att dessa utbyten bör fortsätta att äga rum så ofta som parlamentet begär detta och inte mindre ofta än den minimistandard på ”varannan månad” som fastställs i artikel 26.1 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, och att kommissionen är skyldig att beakta parlamentets synpunkter. Utskottet betonar att dessa utbyten bör bygga på tillhandahållande av transparent och fullständig information i tid från kommissionen i enlighet med de standarder som fastställs i artikel 25 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, vilka är miniminormer. I linje med detta begär utskottet att parlamentet ska underrättas om de operativa avtal som ingåtts mellan kommissionen och medlemsstaterna. Utskottet insisterar på att kommissionen regelbundet bör informera parlamentet om statusen på bedömningen av de nationella planerna för återhämtning och resiliens, inbegripet hur mål och delmål har genomförts av medlemsstaterna.
- *”Tillgång för Europaparlamentet till en gemensam databas som i elektroniskt format innehåller detaljerad information om alla slutmottagare av medel från faciliteten.”* I enlighet med punkt 11 i förslaget till betänkande begär utskottet i detta avseende att kommissionen uppmanar medlemsstaterna att inrätta lämpliga rapporteringsverktyg som inbegriper en detaljerad uppsättning uppgifter om slutmottagare. Utskottet efterlyser en mer detaljerad rapportering, med fokus på resultat- och effektindikatorer snarare än output, för att möjliggöra en bättre förståelse för facilitetens roll och additionalitet. Utskottet begär att sådana uppgifter ska meddelas parlamentet på ett fullständigt transparent sätt.
- *”Tillgång till finansiering under förutsättning att de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget respekteras i enlighet med de regler som kommer att fastställas i detta avseende för hela EU-budgeten.”* Utskottet påminner i detta avseende om att faciliteten för återhämtning och resiliens enligt artikel 8 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska genomföras i enlighet med förordningen om en generell villkorlighetsordning⁵. Utskottet välkomnar EU-domstolens domar av den 16 februari

³ Slutlig rapport från Kantar, s. 85

⁴ Medborgarpanel 4, underområde 2.3 – Främjande av europeiska värderingar – Rekommendation 18: Föra EU-medborgarna närmare unionen genom att skapa och stärka förbindelser med medborgare och lokala institutioner, såsom lokal förvaltning, skolor och kommuner. Detta skulle drastiskt förbättra öppenheten och leda till att man når medborgarna och på ett bättre sätt kommunicerar med dem om konkreta EU-initiativ och allmän EU-information.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten (EUT L 4331, 22.12.2020, s. 1).

2022 i målen C-156/21 och C-157/21 om att avvisa Ungerns och Polens talan om ogiltigförklaring i mars 2021 mot förordningen om en generell villkorlighetsordning. Utskottet noterar för övrigt att ett förslag till resolution⁶ i konferensen har krävt att tillämpningen av villkorlighetsordningen ska utvidgas till att omfatta alla överträdelse av rättsstatsprincipen, dvs. utöver överträdelse som endast påverkar unionens budget. Utskottet välkomnar vidare kommissionens beslut att utlösa villkorlighetsordningen i Ungerns fall. Utskottet hänvisar till det gemensamma betänkande som antogs den 31 mars 2022 tillsammans med utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor i samband med deras gemensamma uppdrag om respekten för rättsstatsprincipen i Polen. Enligt detta gemensamma betänkande och oberoende av den nuvarande geopolitiska situationen bör EU hos de polska myndigheterna fortsätta att insistera på att Polen ska respektera de skyldigheter som följer av fördragen när det gäller respekt för demokrati, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter. I det gemensamma betänkandet anges att alla relevanta instrument i verktygslådan för rättsstatsprincipen bör användas för detta ändamål, inbegripet den årliga rapporten om rättsstatsprincipen, förfarandet enligt artikel 7.1 i EU-fördraget, överträdelseförfaranden och villkorlighetsordningen för rättsstatsprincipen. Utskottet uppmanar därför kommissionen att utlösa artikel 6.1 i förordningen om en generell villkorlighetsordning även för Polen. Utskottet betonar slutligen att inget projekt bör finansieras inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens om det strider mot EU:s värden enligt artikel 2 i EU-fördraget.

I enlighet med skäl 20 och artikel 5.1 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens, och i linje med punkt 26 i förslaget till betänkande, insisterar utskottet dessutom på att projekt som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens bör respektera additionalitetsprincipen för unionens finansiering och att faciliteten för återhämtning och resiliens inte bör ersätta återkommande nationella utgifter, utom i vederbörligen motiverade fall.

Slutligen uppmanar utskottet, i linje med punkt 9 i förslaget till betänkande, medlemsstaterna att begära lån inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens om unionens låneräntor är attraktiva för dem.

Utskottet noterar ur ett mer långsiktigt perspektiv att den nuvarande fleråriga budgetramen för 2021–2027 och Next Generation EU, även mot bakgrund av den nya geopolitiska bakgrunden till följd av kriget i Ukraina, kanske inte tillhandahåller de medel som unionen behöver. Utskottet uppmanar därför kommissionen att bedöma om faciliteten för återhämtning och resiliens bör förlängas utöver den nuvarande åtagandeperioden eller till och med bli ett permanent instrument, samtidigt som man ser till att de nuvarande bristerna i den parlamentariska ansvarsskyldigheten och tillsynen åtgärdas.

⁶ Medborgarpanel 2 (Underområde 2.1 – Skydd av rättsstatsprincipen – rekommendation 10).